27. ORTAÇAĞ VE TÜRK DÖNEMİ KAZILARI VE SANAT TARİHİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

25-28 Ekim 2023

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Sanat Tarihi Bölümü
SAMSUN

EDİTÖRLER
Dr. Öğr. Üyesi Şuayip ÇELEMOĞLU
Arş. Gör. Dr. Özgür GÜLBUDAK
Arş. Gör. Alper ATICI
Arş. Gör. Dr. Rumeysa IŞIK YAYLA
Arş. Gör. Dr. Bilge BAHAR
Arş. Gör. Dr. Hatice ÖZDOĞAN TÜRKYILMAZ

T.C.
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu **Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını:** 639 Bilimsel Toplantılar: 216

ISBN: 978-975-17-5740-1

27. Orta Çağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Şuayip ÇELEMOĞLU, Arş. Gör. Dr. Özgür GÜLBUDAK, Arş. Gör. Alper ATICI, Arş. Gör. Dr. Rumeysa IŞIK YAYLA, Arş. Gör. Dr. Bilge BAHAR, Arş. Gör. Dr. Hatice ÖZDOĞAN TÜRKYILMAZ

©Atatürk Kültür Merkezi - 2023
E-Yayın

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
Ziya Bey Caddesi No: 19, 06520 Balgat - Ankara
Tel: 0312 284 34 18
Belgegeçer: 0312 284 34 65
Internet: www.akmb.gov.tr

Grafik Tasarım: Ömer GÜCCÜK

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ AYDIN SAYILI KÜTÜPHANESİ KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Orta Çağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (27. : 2023 : Samsun, Türkiye)

27. Orta Çağ ve Türk dönemi kazıları ve sanat tarihi araştırmaları sempozyumu özet bildiri kitabı / hazırlayanlar: Şuayip Çelemoğlu [ve başkaları] .— 1. Baskı .— Ankara : Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı , 2023.

283 sayfa ; 24 cm .— (AKDTYK Atatürk Kültür Merkezi Yayını ; 639 . Bilimsel Toplantılar; 216)

ISBN: 9789751757401

1. KAZILAR (ARKEOLOJİ) -- TÜRKİYE -- KONGRELER
2. SANAT TARİHİ -- TÜRKİYE -- KONGRELER.
3. TÜRKİYE – ESKİ ESERLER -- KONGRELER
4. TÜRKİYE -- ARKEOLOJİK KAZILAR -- KONGRELER
5. ARKEOLOJİ -- TÜRKİYE -- KONGRELER

I. Çelemoğlu, Şuayip II.ea. III.dizi

930.109561

Uluslararası Yayınevi Beyannamesi

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı 1983 yılında kurulmuş olup 39 yıldır uluslararası düzeyde faaliyet göstermektedir. "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" kategorisinde yer alan AKM; yayımladığı özgün bilimsel kitaplar, çeviri eserler (Almanca, Çince, Fransızca, İngilizce, Rusça vd.) ve bilimsel süreli yayınlar ile çalışmalarını ulusal ve uluslararası alanlarda yürütmeye devam etmektedir.

AKM tarafından yayımlanan eserler, Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının katologlarında yer almakta; dünyanın en geniş çevrim içi kamu erişim kataloğu olan Worldcat.org'da dizinlenmektedir.

ONUR KURULU
Prof. Dr. Derya ÖRS
Dr. Zeki ERASLAN
Prof. Dr. Bozkurt ERSOY
Prof. Dr. Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU
Prof. Dr. Gönül ÖNEY
Prof. Dr. Gülsen RENDA
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU
Prof. Dr. Oluş ARIK
Prof. Dr. Ömür BAKIRER
Prof. Dr. Rüçhan ARIK
Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM
Prof. Dr. Yaşar ÇORUHLU

DÜZENLEME KURULU
Dr. Zeki ERASLAN
Prof. Dr. Ali BAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Rüstem BOZER
Doç. Dr. Kemal ÖZKURT
Doç. Dr. M. Sami BAYRAKTAR
Doç. Dr. Hayrunnisa TURAN
Doç. Dr. N. Tuba YİĞİTĞAŞA
Dr. Öğr. Üyesi Turgay YAZAR
Dr. Öğr. Üyesi Şuayip ÇELEMOĞLU
Arş. Gör. Dr. Özgür GÜLBUDAK
Arş. Gör. Dr. Rumeysa IŞIK YAYLA
Arş. Gör. Dr. Bilge BAHAR
Arş. Gör. Dr. Hatice ÖZDOĞAN TÜRKYILMAZ
Arş. Gör. Alper ATICI
Evre ÇORUH
Ömer ÇAKIR

EDİTÖRLER
Dr. Öğr. Üyesi Şuayip ÇELEMOĞLU
Arş. Gör. Dr. Özgür GÜLBUDAK
Arş. Gör. Alper ATICI
Arş. Gör. Dr. Rumeysa IŞIK YAYLA
Arş. Gör. Dr. Bilge BAHAR
Arş. Gör. Dr. Hatice ÖZDOĞAN TÜRKYILMAZ

BİLİM KURULU
Prof. Dr. Abdullah KARAAĞAÇ
Prof. Dr. A. Şevki DUYMAZ
Prof. Dr. Abdülhamid TÜFEKÇİOĞLU
Prof. Dr. Abdülkadir DÜNDAR
Prof. Dr. Ahmet Ali BAYHAN
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Prof. Dr. Ali BAŞ
Prof. Dr. Ali BORAN
Prof. Dr. Ali Osman UYSAL
Prof. Dr. Alptekin YAVAŞ
Prof. Dr. Anar AZİZSOY
Prof. Dr. Bülent Nuri KILAVUZ
Prof. Dr. Candan ÜLKÜ
Prof. Dr. Celil ARSLAN
Prof. Dr. Erdal ESER
Prof. Dr. Erol ALTINSAPAN
Prof. Dr. Gül TUNÇEL
Prof. Dr. Gülgün KÖROĞLU
Prof. Dr. Gülgün YILMAZ
Prof. Dr. Halit ÇAL
Prof. Dr. İnci KUYULU ERSOY
Prof. Dr. İrfan YILDIZ
Prof. Dr. İsmail AYTAÇ
Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ
Prof. Dr. Kasım İNCE
Prof. Dr. Kenan BİLİCİ
Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Prof. Dr. Mehmet YAVUZ
Prof. Dr. Mustafa BEYAZIT
Prof. Dr. Mustafa DENKTAŞ
Prof. Dr. Nermin ŞAMAN DOĞAN
Prof. Dr. Osman KUNDURACI
Prof. Dr. Semra DAŞCI
Prof. Dr. Serpil BAĞCI
Prof. Dr. Yelda OLCAY UÇKAN
Prof. Dr. Zeynep MERCANGÖZ
Doç. Dr. Aygül UÇAR
Doç. Dr. Elvan TOPALLI
Doç. Dr. Emine TOK
Doç. Dr. Gül GEYİK
Doç. Dr. Hasan UÇAR
Doç. Dr. Lale DOĞER
Doç. Dr. Mehmet TOP
Doç. Dr. Meryem ACARA ESER
Doç. Dr. Muhammet ARSLAN
Doç. Dr. Muhammet GÖRÜR
Doç. Dr. Semiha ALTIER
Doç. Dr. Sevinç GÖK
Doç. Dr. Şakir ÇAKMAK
Doç. Dr. Tolga BOZKURT
Doç. Dr. Turgay POLAT
Doç. Dr. Zekiye UYSAL

İÇİNDEKİLER

Bursa ve Çevresi Geç Antik - Bizans Mimarisinde Doğal Taş Kullanımı
Ayşın ÖZÜGÜL.....2
Haç "Phylactērion" Üzerine – Avar Dönemi Arkeolojik Mirasında Bizans Haçları
Csilla BALOGH 4
Ortaçağ ve Erken Osmanlı'da Komana: Ön Araştırma Sonuçları
D. Burcu ERCİYAS - Maxime DUROCHER 6
Bolu / Claudıopolıs Stadion 2022 Yılı Kazısı
Davut YİĞİTPAŞA.....8
Trabzon'daki Ortaçağ ve Sonrası Kilise ve Şapellerin Duvar Resimlerinde Deesis Sahnesi
Demet OKUYUCU.....10
Bursa Surları'ndaki Antik ve Bizans Mimari Süsleme Elemanları
Egemen DENİZ – Hakkı Yiğit CEYLAN - Ayşın ÖZÜGÜL.....12
Isparta'dan Kayıp Bir Kültürel Miras: Çobanisa Köyü Yapı Kalıntısı ve Zemin Mozaiği
Ercan VERİM – İbrahim ACUCE 14
İzmir Etnografya Müzesi'ndeki Aziz Menas İkonası Üzerine Bir Değerlendirme
Feride İmrana SIDDIKİ 16
Ortaçağ Hıristiyan Sanatında Gökkuşağı ve Tanrı'nın Eli Tasvirleri
Tuğba COŞKUN - Gülgün KÖROĞLU 18
Bir Süryani El Yazmasının Kodikolojisi: Diyarbakır Süryani Kadim Meryem Ana Kilisesi Koleksiyonu'na Ait 2 No.lu El Yazması Örneği
Gizem ERTEN.....20
Erken Bizans Döneminde Olympos'un Kült Alanlarinin Hıristiyanlaştırılması
Gökçen K. ÖZTAŞKIN - Seçkin EVCİM 22
Horomos Manastırı'nın Kadın Bağışçıları
Güner SAĞIR 24
Sinop Balatlar Kilisesi'nde Ele Geçen Geç Roma-Erken Bizans Amphora Buluntuları: Ön Değerlendirmeler
Gülseren KAN ŞAHİN – Ebru BATMAZ 26
Türkiye Trakya'sında Bulunan Kalelerin Yapıldığı Dönemler, Bölge Genelindeki Dağılımları ve Orta Çağ Kalelerinin İşlevleri
İsmail Hakkı KURTULUŞ 28
Müzelerimizden Az Tanınan Bir Grup Olarak Akıtma Oksit Boya Dekorlu Orta Bizans Üretimleri (MBP)
Lale DOĞER – Emine Merve KUNT 30
Trabzon Kale Kapıları
Mehmet YAVUZ 32
Anemurium Nekropol Kilisesi
Mehmet TEKOCAK - Hülya COŞGUNARAS 34
Palaıologoslar Dönemi Başkent Anıtsal Resim Sanatında Anikonik Desenler
Metin KAYA 36
Tao-Klarceti Bölgesi'nin Gürcü Yazın Geleneği İçerisindeki Yeri ve Önemi
Muhammed Enes CANÖZ 38

Restorasyon Sonrası Soğanlı Vadisi Azize Barbara (Tahtalı) Kilisesi Duvar Resimleri
Nilay ÇORAĞAN – Derya GÜNERİ 40
Orta Çağ'da Fatsa ve Bolaman'ın (Phadisane / Polemonion) Yerleşim Tarihi ve Yapıları
Seçkin EVCİM.....42
Balatlar Kilise Kazısı 2010-2011 Yılı Ayakkabı Buluntularının Korunma Onarım Uygulamaları
Sedef ÖZTÜRK HETTO – Taha AYKUL.....44
Tekirdağ Müzesi Bizans Dönemi Madeni Haçları
Selda UYGUN YAZICI.....46
Muğla Fethiye Müzesi'nde Bulunan Bizans Dönemi Bronz Buhurdanlar
Semra PALAZ YILDIRIM 48
Asker Aziz Dēmētrıos ve Kutsal Yağ "Myron" Kültü
Settar TARMAN – Emine TOK 50
Ejderha Figürünün Bizans Resminin Üç Sahnesine Yansıması
Sinan YILMAZ 52
Tarih Ne Söyler, Resim Ne Snlatır: Ayasofya'daki Zoe Mozaiği'ne İlişkin Bazı Tespit ve Öneriler
Şamil YİRŞEN 54
Tarsus-Sıraköy Kümbet Mevkii Zeytinyağı ve Şarap İşlikleri
Şener YILDIRIM – Alper BİLGİN 56
"Anna Selbdrıtt" Kutsal Üçlü'de Azize Anna
Şule GEDİKLİ.....58
Yunanistan Çalışmaları ve Khalke İsa'sı
Yılmaz BÜKTEL 60
İznik Yeşil Camii'ndeki Bizans Yapı Malzemeleri
Zeki BÖLEKEN.....62
Geç Osmanlı Döneminde Karadeniz Bölgesi'ndeki Kapusen Cemaatinin İnşa Faaliyetleri Üzerine Bir Değerlendirme
Ahmet Ali BAYHAN - Gülferi AKIN ERTEK - Özgül YILDIRIM GÜNEŞ 64
Eklektik Üslûpta Bir Eser: Kütahya Yeşil Camii
Ali Osman UYSAL.....66
Oryantalist Ressam Adolf Schreyer'in At ve Binici Konulu Eserleri
Ayça AKAY ERİKLİ.....68
Göstergebilim Ekseninde Sanat Tarihinin Reklam Ürünlerine Yansımaları
Bahar SOĞUKKUYU.....70
İstanbul Mimari Yapılarının Londra Baskılı Posta Pullarına Yansıması
Banu PARLAK UĞURLU 72
Abidin Elderoğlu'nun Danat Tarihi Notları
Barış EROĞLU 74
1980'ler Türkiye Sanatında Bellek Kavramı
Bora GÜRDAŞ.....76
Heykeltraş Hüseyin Anka'nın Yaşamı ve Sanat Anlayışı
Bülent ORAL – Gamze TERZİ.....78
Sıradan İnsanın İzinde: Buluntu Fotoğraf Perspektifinden Tarihi Yaşamın Keşfi
Elif ÇANĞA BAYER – Gökhan TOPTEPE.....80

1926 Karadeniz Seyyar Sergisi'ne Katılan Ressamlar ve Tabloları Üzerine
Elvan TOPALLI.....82
Endüstriyel Tasarımın Öncüsü Christopher Dresser ve İslam Sanatı
Gülgün YILMAZ.....84
Osmanlı Duvar ve Tavan Resimlerinde Perde Motifi
İnci KUYULU ERSOY – Övünç Didem ÖZSOY.....86
Albrecht Dürer'in "Melencolıa ı" İsimli Gravürünün Sayı Sembolizmi Bağlamında Analizi
Okan ŞAHİN.....88
Batılılaşma Dönemi Osmanlı Camilerinde Payanda Kullanımı
Özgür GÜLBUDAK.....90
18. Yüzyılda Karadeniz'deki Osmanlı Hâkimiyetinin Görsel Kaynakları
Rumeysa IŞIK YAYLA.....92
Orta Çağ Avrupasından Öğrenci Mektupları Üniversite Öğrencisi Olmak Hep mi Zordu?
Sanem SOYLU YILMAZ.....94
İzmir Sancak Kale'nin İnşası ve Gravürlere Yansıması
Şebnem PARLADIR – Sema GÜNDÜZ KÜSKÜ.....96
Avrupa Gravürlerine Yansıyan Yıldırım Bayezıd ve Timur Algısı
Semra DAŞCI.....98
Edirne İttihat ve Terakki Kulübü Binası
Sertan ATASOY.....100
Anadolu'da Art Nouveau Mimari Üslubuna Bir Örnek: Trabzon Atatürk Köşkü
Temel SAĞLAM.....102
Mimar Kemaleddin'in Bandırma'daki Eserleri
Zuhal ÇELİKLİ.....104
Hiristiyan ve İslam Resim Sanatında İbrahim'in Sınanması/Kurbanı Tasvirleri
A. Nazlı SOYKAN - Gülzoda MAKHMUDJONOVA AKAY.....106
İncir Han'da Bulunan Taşçı İşaretleri
Ali Riza BİLGİN.....108
Kastamonu Kırsal Mimari Bezemesinde Yerel Yaklaşımlar (Duvar Resimleri Üzerine Bir Deneme)
Anar AZİZSOY - Muhammet ÖZKURT.....110
Boa Arşivinde Bulunan Ferman Ve Beratlardaki Tezhip Süslemeleri
Burak Muhammet GÖKLER.....112
İslam Resminde Günlük Hayat Tasvirleri: Hamam Sahneleri
Derya AYDIN.....114
Orta Çağ Anadolu Türk İslam Mimarisinde İnsan Figürlü Taş Bezemeler ve Devşirme İnsan Figürlerinin Bir Değerlendirmesi
Fatmagül SAKLAVCI.....116
Amasya II. Bayezid Külliyesi Muvakkithanesinin Duvar Resimlerinin Tarih Ve Usta Sorunsalı ile Son Restorasyonu Üzerine Bir Değerlendirme
Füsun AYTEKİN.....118
Acâibü'l-Mahlûkât ve Garâibü'l Mevcûdât Nüshalarındaki Tekboynuz Tasvirleri
Hayrunnisa TURAN.....120
Kalem İşi Süslemeli Karabük Yapıları Üzerine: Eskipazar Söbüçimen Camisi ve Ömer Bey Konağı
Lütfiye GÖKTAŞ KAYA.....122

Zülfikar ve Hz. Ali İmgeleri Üzerine Bir Yorum Denemesi
Muzaffer YILMAZ.....124
Tarsus Ulu Camii Taş Süslemeleri
Savaş YILDIRIM.....126
Mimar Dâvud Ağa İmzalı Kitabelerde "Sanat" Vurgusu
Şerif TÜMER.....128
Amasya Beyazit Yazma Eser Kütüphanesindeki Sultan Olcaytu için Hazırlanan 1855 Numaralı Kur'an Cüzü
Zeynep DEMİRCAN.....130
Anadolu Selçuklu'dan Osmanlı'ya Dört Halife İsminin Mimarideki Yeri
Zübeyde UZUN - Rumeysa TEKE.....132
Pişmiş Toprak Eserlerin Restorasyonunda Kullanılan Yöntemler
Emirhan ÇETİNKAYA.....134
Harran Kazilari'ndan Bir Grup Cam Bilezik (2013-2023)
İsmail ASLAN - Sevcan ÖLÇER.....136
Harput İç Kale Kazılarında Bulunan Temrenlere Dair Bir Ön Değerlendirme
İsmail AYTAÇ.....138
18. Yüzyıl Osmanlı Sarayında Porselen Kahve Fincanları Üzerine Temel Kaynaklar: Hazine Kayıtları Ve Minyatürler
İsmail KUĞU.....140
Elaziğ / Harput Hoca Hasan Hamami Çinileri
Korkmaz ŞEN – Elif TATLI.....142
Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Yer Alan Osmanlı Dönemi Madeni Mutfak Eşyaları
Selim ÇETİN.....144
Antik Smyrna Kenti Kazılarında Bulunan Matara Benzeri Objelerin Tartışılması Ve Yeni Öneriler
Sevinç GÖK – Akın ERSOY.....146
Şarkışla Halıları
Suzan BAYRAKTAROĞLU.....148
Beçin Kalesi Kazısında Ortaya Çıkarılan Sırsız Testilerin Tipolojisi
Tuğba DİRİ APAYDIN.....150
Tokat Şehir Müzesi'nde Bulunan Madeni Şamdanlar
Veysel ESEN.....152
Samsat'ın Cam Kadehleri
Zekiye UYSAL.....154
Arşiv Belgeleri Işığında Malatya'nın Deyr-İ Mesih ve Kırkgöz Köprüleri
Enver ÇAKAR - Korkmaz ŞEN - Yavuz KISA - Ahmet TOPRAK - Tuba Nur OLGUN -Murat ŞAHİN.....156
St. Petersburg'da Gerçekleşmemiş Bir Cami Projesi
Elif KÖK.....158
Ticaretin Merkeze Alındığı Külliyeler: Sultan Kansu Gavri Külliyesi ve Osmanlı Külliye Tasarımlarındaki Benzerlikler
Göksu Özden ÖNER - Elif TAYGUR.....160
Memluklu Kitabelerinde Hakimiyet ve Tabiiyyet İfadeleri Olarak Türkler
Kemal ÖZKURT.....162

Anadolu'nun Güney Ucunda Bilinmeyen Bir Osmanlı Dönemi Yapısı: Cillî Türbesi (Hatay Samandağ-Tekebaşı Köyü)
Ender ÖZBAY 164
Sındırgı'nın Ahşap Ambarları
Ergül GÜNDAĞ ARIKAN 166
İstanbul Mimarisinde Dikkat Çeken Bir Grup Çeşme Örneği: Madeni Çeşmeler
Hamza GÜNDOĞDU - Deniz DEMİR.....168
Pertevniyal Valide Sultan'ın Yaptırdığı Çeşmeler
Handan YERLİ.....170
Rüstem Paşa'nın İstanbul'daki İmar Faaliyetleri Hakkında Yeni Bulgular
Murat ALKAN.....172
Ondokuz Mayıs Üniversite Kampüsünde Bir Grup Madeni Çeşme
Nadire Tuba YİĞİTPAŞA.....174
Selçuklu'dan Erken Cumhuriyet Dönemi'ne Gözlemevleri İncelemesi
Özlem KOZANOĞLU DURU.....176
Gevaş'ta Selçuklu Çağı'na Ait Kayıp Kümbet'in İzleri
Resul YELEN.....178
Aydınoğlu İsa Bey'in İzmir Kiraz'daki Camisi
Rüçhan BUBUR - Buket İLTER ALPER 180
Ünye'de Tarihi Bir Çömlek Fırını
Mehmet Sami BAYRAKTAR.....182
Anadolu Türk Mimarisinde Onikigen ve Daire Planlı Türbeler Üzerine Bir Değerlendirme
Sibel SEVİNÇ.....184
Kütahya Şehir Merkezi'nde Bulunan Türk İslam Dönemi Çeşmeleri
Yasemin VERİM 186
Sasani Sanatında Figürlü Tasvirler: Gelenek Ve Devamlılık
Hüdanur BOZTAŞ - Belgin AKSOY 188
Rusya Federasyonu Dağlık Altay, Adar Kaya Kutsal Alanındaki Geyik Taşı Ve Kaya Resimleri
Yaşar ÇORUHLU 190
Türkiye Selçuklu Döneminde Moğol Bir Kadın Bani: İl Düzmiş Hatun
Demet KARA 192
Delhi, Sultan Ghari Türbesi Üzerine Bir Değerlendirme
Mehmet TOP - Özgün CAN 194
Bursa Kent Belleğinin Oluşumunda Mezarlıklar
Bülent Nuri KILAVUZ - İmran KARTALOĞLU ÇALIBAŞI - Fahimet Nazlıcan ÖZDAĞ - Ceren CEVHER 196
Tokat Âli Mezarlığı'nda Bulunan Osmanlı Dönemi Mezar Taşlarından Örnekler
Canan HANOĞLU.....198
Erzurum Narman Mezarlığı Mezar Taşları
Alper ATICI.....200
Sivas İmranlı Borular Köyündeki Taş Sandukalar
Ümran ERZURUMLU.....202
2023 Maraş Depreminin Elbistan İlçe Merkezindeki Tarihi Yapılardaki Etkisi
A. Asım DİVLELİ - Ali SARIALİOĞLU - Muhammet Talha ÖKSÜZOĞLU - Mustafa Furkan GÜNDÜZ.....204

İznik Merkez ve Köylerinde Türk Dönemi Eserleri 2022 Yılı Yüzey Araştırması
Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU - Ayşe DENKNALBANT ÇOBANOĞLU 206
Keykubadiye Sarayı 2021 Yılı Kazı Çalışmaları
Ali BAŞ - Remzi DURAN - Necla DURSUN - Şükrü DURSUN 208
Silifke Kalesi 2022 Yılı Kazı Çalışmaları
Ali BORAN 210
Bir Haçlı Kalesinden Öte: Kozkalesi/ Hatay Mimari Analiz ve Yüzey Araştırması
Ayşe HENRY - Emre KOLAY 212
Ortaçağ'dan Günümüze Ankara İli ve Kuzeybatı İlçeleri Yüzey Araştırması 2022 Çalışmaları
Tolga BOZKURT - Ceren Tuğçe VAROL KOYUNCU.....214
Aliağa ve Köyleri'ndeki Türk Eserleri
Ertan DAŞ.....216
Eski Ahlat Şehri Zaviye Kalıntılarının Çevresinde Yerradarı (Gpr) Yöntemi ile Arkeojeofizik Çalışmalar
Fethi Ahmet YÜKSEL - Celil ARSLAN 218
Giresun Adası Kazıları
Gazanfer İLTAR 220
Beçin 2022 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları Üzerine
Kadir PEKTAŞ 222
2022 Yılı Kalehisar Arkeolojik Kazı Çalışmaları
Mustafa Kemal ŞAHİN - Ali Riza BİLGİN.....224
Şanlıurfa Deprem Enkaz Kazı Çalışmaları 2023
Mehmet ÖNAL - Sevcan ÖLÇER - F. Şebnem KULOĞLU YÜKSEL - Nazelin PİŞKİN - Sümeyra ÇİFTÇİ.....226
Ani Örenyeri Kazısı 2023 Yılı Çalışmaları
Muhammet ARSLAN - Ahmet ŞEN - Gonca PAPUCCU - Bekir KARACABEY 228
Ani Kazısı Cam Şişeler (2020-2022)
Gül GEYİK 230
Enkaz Arkeolojisi: Kavramsal Çerçeve, Terminoloji ve Metodoloji (Hatay Ölçekli Saha Çalışmaları)
Muhammet ARSLAN 232
Şanlıurfa İli ve İlçeleri Türk-İslam Dönemi Yüzey Araştırması –2022 Yılı Çalışmaları
Razan AYKAÇ 234
Niksar Kent Dokusunun Oluşumu ve Niksar Kalesi
Şuayip ÇELEMOĞLU 236
Hasankeyf Kazı Buluntuları (2022)
Zekai ERDAL.....238
Samsun Tarihi Alemdarzade Çeşmesi Taşınması ve Restarasyon Uygulamaları
Ali SARIALİOĞLU 240
1855 Depremi Sonrasında Bursa Emir Sultan Camii ve Türbesi'nin Onarımı
Eser ÇALIKUŞU 242
Giresun Piraziz Emin Bey Konağı Restitüsyon Değerlendirmesi
Sevinç EREN 244

Tire Tahtakale Hamamı Restorasyonu
Şakir ÇAKMAK.....246
Cumhuriyetin İlk Kasasından Müzeye: Asbü Hazine Müzesi
A. Şevki DUYMAZ- Mehtap TURSUN.....248
Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Kitâbeleri ve "Türkiye Cumhuriyeti" Yazılı İstifler
Abdülhamit TÜFEKÇİOĞLU.....250
Müzecilik Ve Koruma Politikalarımızda Önemli Bir Safha: Atatürk'ün Konya'dan Çektiği Telgraf ve Ötesi
Anılcan SIÇRAYIK.....252
Atatürk'ün Şahsi Tesbih ve Bastonları: Türkiye Müzelerinden Örnekler
Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN - Nevin Melisa GÜNDOĞDU.....254
Kayseri Atatürk Evi
Celil ARSLAN.....256
Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulundan Günümüze Sinop Tescilleri (Taşınmaz Kültür Varlığı Envanterine Göre)
Elif ÇETİN.....258
Cumhuriyetin Doğduğu Bina: Saraydüzü Kışla Binası
Fazilet KOÇYİĞİT.....260
Gürün Rüştiyesi
Hacer ZOR.....262
Aya Fotini Kız Okulu'ndan İzmir Atatürk Lisesi'ne Bir Binanın Serüveni
Heval ŞİMŞEK ÖZEL.....264
Günümüze Ulaşamayan Bir Eğitim Yapısı Hisarköyü İlk Mektebi
Mustafa EKMEKCİ.....266
İskenderun Hükümet Konağı'nin Dünü ve Bugünü
Müge ÇİFTYÜREK.....268
El Yazmalarında Mürekkep Korozyonu: Nedenleri, Sonuçları Ve Tedavi Yöntemleri
M. Nilüfer KİRAZ.....270
İstanbul Msgsü Resim ve Heykel Müzesinde Bulunan Bir Grup Yağlıboya Tablo Üzerinden 1923-1938 Arasında Resim Sanatında Atatürk İmgesi
Ozan HETTO.....272
İşgalden İstiklale: Türk Millî Mücadelesine Afişler Üzerinden Genel Bir Bakış
Serpil TORUN.....274
Atatürk ve Ay-Yıldız Tasvirli Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi Seramikleri
Tuğba BAĞBAŞI - Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN.....276
Atatürk'e Ait Saatlerin Sanat Tarihi Açısından İncelenmesi
Ünal TANRIVERDİ.....278
İzmir Örnekleriyle Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi Kamu Yapılarında Karosimanlar
Zeynep ÖZKAN TEKNECİ - Aygül UÇAR.....280
Cumhuriyetin Doğduğu Bina: Saraydüzü Kışla Binası
Fazilet KOÇYİĞİT.....282
Bozdoğan Cami ve Mescitleri
Bülent Nuri KILAVUZ.....284

"ANNA SELBDRITT" KUTSAL ÜÇLÜ'DE AZİZE ANNA

Şule GEDİKLİ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Meryem'in annesi Azize Anna hakkında Kanonik İncillerde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bunun aksine Azize Anna'nın adı ilk defa 2. yüzyıla tarihli apokrif Yakub İncili'nde karşımıza çıkmaktadır. Sonraki yüzyıllar boyunca Anna'nın hikâyesi doğu ve batı Hıristiyan dünyasında yayılmıştır. Annelerin, büyük annelerin, kısır kadınların, kadın işçilerin ve hamile kadınların koruyucu azizesi olan Anna'ya rağbet özellikle Kuzey Avrupa'da Almanca konuşu-lan bölgelerde artış göstermiştir. Öyle ki, 1400'lerin sonunda Alman, Flemenk ve Hollandalı artistler onun yer aldığı resim ve heykelleri yoğun bir şekilde üretmeye başlamışlardır. Azize Anna'ya olan sadakat Hıristiyan ikonografisinde "Anna Selbdritt" olarak tanımlanan yeni bir tipin oluşmasına neden olmuştur. "Selbdritt" eski bir terim olup "üçlünün bir parçası" ya da "üç" anlamına gelmektedir ki Azize Anna ile birlikte kızı Meryem ve çocuk İsa resmedilmiştir. Azize Anna, Meryem ve İsa'yı yöneten ana figür olarak dikkat çekmektedir. Azize Anna gücünü, Kurtarıcı İsa ve onun annesi Meryem ile olan fiziksel akrabalığından almaktadır ki bu ilişki san-atçılar tarafından onun sahnelendiği eserlerde vurgulanmıştır. Bu çalışmada öncelikle yalnızca apokrif İncillerde bahsedilen Azize Anna'nın hayatına değinilmiş ve daha sonra Azize Anna'ya olan bağlılığın doruk noktasına ulaştığı 1470'lerin sonu ile 1530'lu yıllar arasında "Anna Selb-dritt" olarak bilinen kompozisyona ait heykel, resim, gravür ve vitray gibi örnekler konu, üslup, malzeme ve kompozisyon açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anna Selbdritt, Apokrif Yakub İncili, Azize Anna, İsa, Meryem

“ANNA SELBDRITT” SAINT ANNA AT THE HOLY TRIO

Şule GEDİKLİ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

There is no information about Saint Anna who is mother of Mary in Canonical gospel. On the contrary, her name fist appears in a second century apocryphal infancy gospel (The Proto-evangelium of James). Over the following centuries, St. Anna’s story spreaded out eastern and westem Christian world. Anna was recognized as the patroness of mothers, grandmother, infer-tility, women labors and pregnant women that her popularity grew especially in German-speaking areas, so much so that by the late 1400s artists in Germany, Flanders and Hollanda were busy producing all manner of sculptures, prints and paintings of her. Loyalty to Saint Anna led to a new type of Christian iconography called “Anna Selbdritt”. “Selbdritt” is an old term means “part of trio” or “three” in which St Anna with her daughter Mary and the child Jesus are pictured. Anna is shown as the main figure presiding over Mary and Jesus, both portrayed as child. Anna’s power derived from her physical connection to the Redeemer and his mother, a connection that artists emphasized in works that depicted her. In this study, firstly mention the life of Anna, that only appears in apocryphal gospels and later in the late 1470s and 1530s, that the loyalty to Saint Anna reached its peak, the composition known as “Anna Selbdritt” has been evaluated with examples such as sculptures, paintings, engravings and stained glass interms subject, genre, material ve composition.

Keywords: “Anna Selbdritt”, Jesus, Mary, Saint Anna, The Protoevangelium of James.